

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

***Успостављање оквира транспарентности према Споразуму из
Париза – напредак у испуњавању обавеза према Споразуму из
Париза и досадашњи резултати***

Одељење за климатске промене

30. октобар 2020. @ zoom

Активности Министарства у области климатских промена

- ***Нацрт закона о климатским променама***
 - Транспонује релевантне одредбе ЕУ законодавства (Уредба о мониторинг механизму, Одлука о заједничком напору, Директива о Систему трговине емисијама ЕУ, Директива о доступности података о потрошњи горива и емисијама CO₂ и др)
 - ✓ Циљ је успостављање система за ограничење емисија GHG на исплатив и ефикасан начин и прилагођавање - усвајањем и спровођењем секторских политика и мера, стратегија и акционих планова
 - ✓ Систем - за мониторинг и извештавање о националним емисијама GHG, пројекције емисија GHG и Систем за извештавање о политикама, мерама и пројекцијама
 - ✓ Инструменти политике и планирања: Стратегија нискоугљеничног развоја, Концепт политике прилагођавања на измењене климатске промене

Активности Министарства у области климатских промена

- **Предлог Стратегије ниско-угљеничног развоја са Акционим планом**
 - Успоставља национални стратешки оквир борбе против климатских промена у складу са међународним обавезама Србије и њеним циљевима смањења емисија GHG (Споразум из Париза и приступање ЕУ).
 - У оквиру Стратегије идентификоване су приоритетне мере смањења емисија гасова са ефектом стаклене баште до 2030 и 2050. године у релевантним секторима, надлежне институције за спровођење одређених мера, временски оквир спровођења и укупни потребни финансијски ресурси.
- **Нацрт Другог двогодишњег ажурираног извештаја према UNFCCC**
- **Трећа национална комуникација према UNFCCC**
- **Ревизија Националног утврђеног доприноса (NDC)**

Ревизија Националног утврђеног доприноса (NDC)

- МРGs (Климатски пакет из Катовица) - Одлука 18/СМА.1
 - Први нацрт компоненти представљен РГ у јулу 2020. године (мишљења на компоненту адаптације у марту/априлу)
 - Додатне активности на повећању амбициозности у току (Мапа пута за план правичне транзиције, Решења заснована на природи – студије)
 - Компоненте ревизије доступне на интернет страници www.klimatskepromene.rs
- Наредни корак – компилација, међуминистарске консултације, усвајање на Влади, достављање Секретаријату Конвенције

Допринос смањењу емисија GHG

- Основа: Стратегија ниско-угљеничног развоја са Акционим планом
- ✓ **Циљ** NDC Републике Србије за период 2021-2030. година:
смањење емисија GHG за **13,2%** у поређењу са нивоом емисија **2010.** године
што одговара смањењу од **33,3%** у односу на нивое емисија GHG **1990.** год.
 - *Условни циљ* смањења емисија GHG је 28,7% (45,2% у односу на 1990)
уз одговарајућу финансијску, техничку и технолошку помоћ међународне заједнице

Мере и активности за постизање циљева NDC

➤ СЕКТОРИ: Енергетика, индустријски процеси и употреба производа, Пољопривреда, Шумарство и друга употреба земљишта, Сектор отпада

1) Увођење CO₂ таксе

Сектори: Енергетика, Индустрија

2) Повећање коришћења ОИЕ у производњи електричне енергије

Сектор: Енергетика

3) Унапређење енергетске ефикасности и повећање коришћења ко-генерације и ОИЕ у системима даљинског грејања

Сектор: Енергетика

4) Повећана употреба ОИЕ и енергетске ефикасности у индустрији

Сектор: Индустрија

5) Унапређење термичког интегритета домаћинства

Сектор: Зградарство

6) Енергетска ефикасност, побољшање инфраструктуре за грејање и хлађење и промоција коришћења ОИЕ у домаћинствима

Сектор: Зградарство

7) Побољшање енергетске ефикасности и употребе ОИЕ у терцијарном сектору

Сектор: Зградарство

8) Побољшање термичког интегритета у терцијарном сектору

Сектор: Зградарство

9) Обнова возног парка за превоз путника и промоција одрживог путничког саобраћаја

Сектор: Саобраћај

10) Обнова возног парка за теретни саобраћај и промоција одрживог теретног саобраћаја

Сектор: Саобраћај

11) Подизање свести о добитима примене озимих покровних усева

Сектор: Пољопривреда

12) Потенцијално повећање удела махунарки у површинама за исхрану стоке

Сектор: Пољопривреда

13) Пошумљавање

Сектор: LULUCF

14) Конверзија изданачких у високе шуме

Сектор: LULUCF

Детаљни приказ специфичних пројеката, мера и активности за постизање циљева NDC - NDC план спровођења је приказан у Анексу 3 доступног NDC документа а такође је и саставни део Акционог плана Стратегије ниско-угљеничног развоја РС, као и 2BUR.

Прилагођавање на измењене климатске услове

- **Основа:** Трећа национална комуникација
- **Осмотрене климатске промене и екстремни догађаји и пројекције**
- **Сектори:**
 - Пољопривреда
 - Управљање водама
 - Шумарство
 - Биодиверзитет
 - Јавно здравље
- **Процена утицаја климатских промена и мере прилагођавања**
- **Штете и губици (минимална процена)**
природне катастрофе изазване климатским променама и екстремни временски догађаји за период 2015-2020. година

SEKTOR	Prioritetna mera	Opis	Sektor	Nadležna institucija	Indikator	Potrebna finansijska sredstva do 2030.	Potencijalni izvori finansiranja
POLJOPRIVREDA	Izgradnja novih sistema za navodnjavanje i efikasnija upotreba postojećih	Izgradnja novih sistema za navodnjavanje sa trenutnih od 40.000 do 70.000 ha na 220.000 ha zemljišta do 2030. godine (novih 150.000 do 180.000 ha)	Poljoprivreda Upravljanje vodama	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Zapremina vode utrošene na navodnjavanje po godini (m ³ /god) (Republički zavod za statistiku)	više od 100.000.000 EUR (440.000.000 EUR proporcionalno iz Strategije upravljanja vodama)	Budžet (IPARD) Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF, Abu Dabi razvojni fond)
	Upotreba višenamenskih akumulacija	Izgradnja i korišćenje malih akumulacija (mala jezera, bare, rezervoari) u svrhu navodnjavanja i snabdevanja vodom u toku sušnih perioda, kontrolu erozije i odbranu od poplava.	Poljoprivreda Upravljanje vodama Biodiverzitet	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republička direkcija za vode Vodoprivredna preduzeća	Broj izdatih dozvola za izgradnju jezera i akumulacija (Lokalne samouprave i Republička direkcija za vode)	od 10.000.000 EUR do 100.000.000 EUR	Budžet (IPARD) Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Prilagođavanje tehnologija gajenja	Izrada preporuka za odgovarajući izbor sorti, vrsta, agrotehničkih mera (uključujući održivo korišćenje zemljišta i racionalno korišćenje đubriva), kao i zootehničkih uslova; podsticaji za poljoprivredne proizvođače za sprovođenje preporučenih mera	Poljoprivreda Kobenefit sa mitigacijom	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Broj poljoprivrednih domaćinstava kojima je odobrena subvencija države za sprovođenje preporučenih mera (Poljoprivredne savetodavne službe)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR	Budžet (IPARD) Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Privatno finansiranje
	Unapređenje korišćenja meteoroloških i klimatoloških informacija za planiranje u poljoprivredi.	Unapređenje monitoringa agrometeoroloških uslova i produkata agrometeorološke prognoze.	Poljoprivreda	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republički hidrometeorološki zavod Srbije	Broj korisnika agrometeorološke prognoze (Poljoprivredne savetodavne službe i Republički hidrometeorološki zavod Srbije)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR	Budžet Internationalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Međunarodni projekti

SEKTOR	Prioritetna mera	Opis	Sektor	Nadležna institucija	Indikator	Potrebna finansijska sredstva do 2030.	Potencijalni izvori finansiranja
UPRAVLJANJE VODAMA	Unapređenje efikasnosti sistema javnog vodosnabdevanja	Smanjenje gubitaka vode u sistemu javnog vodosnabdevanja na nivo od 25% do 2034. godine i to kroz redovno održavanje, sanaciju postojećih sistema, detekciju curenja i gubitaka	Upravljanje vodama	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republička direkcija za vode	Gubici vode u vodovodnoj mreži (%) (Republički zavod za statistiku)	više od 100.000.000 EUR (150.000.000 EUR proporcionalno iz Strategije upravljanja vodama)	Budžet Internacionalni fondovi
	Unapređenje zaštite izvorišta i očuvanja kvaliteta vodnih resursa	Uspostavljanje monitoringa relevantnih parametara površinskih i podzemnih voda, utvrđivanje zona sanitarne zaštite na izvorištima i sprovođenje zaštitnih mera	Upravljanje vodama Poljoprivreda Zaštita životne sredine Javno zdravlje	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republička direkcija za vode	Broj izvorišta sa utvrđenim zonama sanitarne zaštite i uspostavljenim monitoringom (Direkcija za vode)	od 100.000 EUR do 1.000.000 EUR	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Izrada planova za upravljanje rizikom od poplava	Izrada karata ugroženosti, karata rizika od poplava i planova za upravljanjem rizikom od poplava na teritoriji Republike Srbije i za vodna područja.	Upravljanje vodama Poljoprivreda Šumarstvo Biodiverzitet Zaštita životne sredina Javno zdravlje Infrastruktura Saobraćaj Privreda Energetika	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republička direkcija za vode	Broj izrađenih karata rizika od poplava i planova za upravljanjem rizikom od poplava (Vodoprivredna preduzeća, Direkcija za vode)	od 100.000 EUR do 1.000.000 EUR	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Unapređenje zaštite od poplava i bujica	Izgradnja malih barijera za bujice i dodatne antierozione mere na slivovima.	Upravljanje vodama Poljoprivreda Šumarstvo Biodiverzitet Zaštita životne sredina Javno zdravlje Infrastruktura Saobraćaj Privreda Energetika	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republička direkcija za vode Republički hidrometeorološki zavod Srbije	Broj slivova na kojima su izgrađene nove barijere i/ili sprovedene antierozione mere (Direkcija za vode)	više od 100.000.000 EUR (120.000.000 EUR proporcionalno iz Strategije upravljanja vodama)	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)

SEKTOR	Prioritetna mera	Opis	Sektor	Nadležna institucija	Indikator	Potrebna finansijska sredstva do 2030.	Potencijalni izvori finansiranja
JAVNO ZDRAVLJE	Izrada akcionih planova za odgovor na klimatske promene u urbanim sredinama	Izrada akcionih planova sa merama za odgovor na klimatske promene u urbanim sredinama	Javno zdravlje Zaštita životne sredine	Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje Srbije	Broj izrađenih akcionih planova za urbane sredine (Ministarstvo zdravlja)	od 100.000 EUR do 1.000.000 EUR	Budžet D Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Uspostavljanje monitoringa bolesti koje su introdukovane kao posledica klimatskih promena i vektora koji ih prenose	Uspostavljanje monitoringa za bolesti koje su introdukovane kao posledica klimatskih promena (npr. bolest zapadnog Nila, Čikugunja i druge), kao i vektora (insekata) koji ih prenose.	Javno zdravlje	Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje Srbije	Broj bolesti koje su posledica klimatskih promena za koje je uspostavljen sistem monitoringa (Institut za javno zdravlje Srbije)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR	Budžet Internationalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Unapređenje istraživanja direktnih i indirektnih uticaja klimatskih promena na zdravlje	Razvijanje saradnje između istraživača različitih naučnih oblasti, a u svrhu istraživanja uticaja klimatskih promena na zdravlje ljudi u Srbiji	Javno zdravlje	Ministarstvo zdravlja Institut za javno zdravlje Srbije Naučno-istraživačke ustanove	Broj naučnih radova i projekata sa temom uticaja klimatskih promena na biodiverzitet (Ministarstvo zdravlja)	od 100.000 EUR do 1.000.000 EUR	Budžet Internationalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Međunarodni projekti
SMANJENJE RIZIKA OD NEPOGODA	Uspostavljanje efikasnog sistema za smanjenje rizika i procenu i praćenje šteta i gubitaka usled nepogoda izazvanih klimatskim promenama	Uspostavljanje sistema monitoringa šteta i gubitaka usled nepogoda u svim relevantnim sektorima; razvoj detaljne metodologije za procenu šteta i gubitaka u svim sektorima; unapređenje korišćenja DES inventara	Svi sektori	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Uspostavljen sistem za procenu i praćenje šteta i gubitaka i adekvatne metodologije (Ministarstvo unutrašnjih poslova)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR	Budžet Internationalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Unapređenje sistema za monitoring, prognozu i rane najave	Unapređenje sistema meteoroloških i hidroloških osmatranja; poboljšanje kvaliteta i operativnih meteoroloških i hidroloških prognoza; uspostavljanje efikasnog sistema diseminacije i korišćenja informacija za sve sektore	Svi sektori	Ministarstvo unutrašnjih poslova Republički hidrometeorološki zavod	Broj korisnika sistema za prognozu i rane najave (Republički hidrometeorološki zavod)	od 10.000.000 EUR do 100.000.000 EUR (10.000.000 EUR za pilot oblast)	Budžet Internationalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Integracija klimatskih promena u procene rizika	Ažuriranje procena rizika na nacionalnom i lokalnom nivou i kvantitativno uključivanje uticaja klimatskih promena na relevantne nepogode	Svi sektori	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Broj izdatih saglasnosti na procene rizika koje uključuju klimatske promene (Ministarstvo unutrašnjih poslova)	od 100.000 EUR do 1.000.000 EUR	Budžet

SEKTOR	Prioritetna mera	Opis	Sektor	Nadležna institucija	Indikator	Potrebna finansijska sredstva do 2030.	Potencijalni izvori finansiranja
ŠUMARSTVO	Pošumljavanje klimatski adaptibilnim vrstama drveća	Mapiranje staništa i pošumljavanje 5000 ha godišnje klimatski adaptibilnim vrstama drveća do 2030. godine	Šumarstvo Zaštita životne sredine Biodiverzitet Kobenefit sa mitigacijom	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Uprava za šume	Površina novih šuma sa odgovarajućim vrstama drveća (Uprava za šume, Republički zavod za statistiku)	od 10.000.000 EUR do 100.000.000 EUR (35.000.000 EUR Strategija niskougledjenog razvoja)	Budžet (IPARD) Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Privatno finansiranje Inovativno klimatsko finansiranje (Tržišta ugljenika, Zelene kreditne linije)
	Prirodi blisko upravljanje šumama i klimatski pametan pristup šumarstvu	Promocija vrsta drveća koje odgovaraju staništu, promocija mešovitih šuma, očuvanje i uvećanje genetskih varijacija unutar vrsta drveća i promocija prirodnog obnavljanja šuma.	Šumarstvo Biodiverzitet Kobenefit sa mitigacijom	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Uprava za šume	Broj planova gazdovanja šumama u koje su uvrštene smernice za prirodno gazdovanje šumama i klimatski pametan pristup šumarstvu (Javna preduzeća za gazdovanje šumama, Uprava za šume)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR (1.300.000 EUR Strategija niskougledjenog razvoja)	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Inovativno klimatsko finansiranje
	Konverzija izdaničkih u visoke šume	Godišnja konverzija 7000 ha izdaničkih u visoke šume do 2030. godine korišćenjem prirodnog semena najboljih stabala izdaničkog porekla i njihovom sadnjom na odgovarajućim lokacijama.	Šumarstvo Biodiverzitet Kobenefit sa mitigacijom	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Uprava za šume	Površina izdaničkih šuma konvertovanih u visoke šume (Uprava za šume)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR (33.500.000 EUR Strategija niskougledjenog razvoja)	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Privatno finansiranje Inovativno klimatsko finansiranje
	Smanjenje negativnih faktora rizika biotskog i abiotskog porekla	Poboljšanje monitoringa i sistema ranog upozoravanja za pojavu šumskih požara, utvrđivanje stepena ugroženosti od šumskih požara i izrada uputstava za prevenciju i sanaciju protiv šumskih požara i insekata	Šumarstvo Biodiverzitet Kobenefit sa mitigacijom	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Uprava za šume	Površina šume zahvaćena požarom, sušom, bolestima (ha) (Preduzeća za gazdovanje šumama, Republički zavod za statistiku)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR (500.000 EUR Strategija niskougledjenog razvoja za izradu smernica, bez implemetnacije)	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Inovativno klimatsko finansiranje
BIODIVERZITET	Izrada nacionalne procene osetljivosti biodiverziteta na klimatske promene	Izrada sveobuhvatne analize uticaja i ranjivosti biodiverziteta na klimatske promene, kao i mogućnosti prilagodavanja i ublažavanja uticaja na teritoriji Srbije	Zaštita životne sredine Biodiverzitet	Ministarstvo zaštite životne sredine Agencija za zaštitu životne sredine	Izrazdena nacionalna procena osetljivosti biodiverziteta na klimatske promena (Ministarstvo zaštite životne sredine)	od 100.000 EUR do 1.000.000 EUR	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Praćenje uticaja klimatskih promena na biodiverzitet i biodiverziteta na ublažavanje efekta klimatskih promena	Definisanje metodologija i indikatora, broja vrsta, staništa i ekosistema na kojima se vrši praćenje uticaja klimatskih promena na biodiverzitet, razvijanje specifičnih mera zaštite vrsta i staništa osetljivih na klimatske promene, praćenje stanja ugroženosti biološke raznovrsnosti od elementarnih nepogoda.	Zaštita životne sredine Biodiverzitet	Ministarstvo zaštite životne sredine Agencija za zaštitu životne sredine	Broj indikatora, vrsta, staništa i ekosistema na kojima je uspostavljen sistem monitoringa uticaja klimatskih promena (Agencija za zaštitu životne sredine)	od 1.000.000 EUR do 10.000.000 EUR	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF)
	Jačanje kapaciteta i saradnje između istraživača	Razvijanje saradnje između istraživača različitih naučnih oblasti, a u svrhu istraživanja uticaja klimatskih promena na biodiverzitet u Srbiji	Zaštita životne sredine Biodiverzitet	Ministarstvo zaštite životne sredine Agencija za zaštitu životne sredine Naučno-istraživačke institucije	Broj naučnih radova i projekata sa temom uticaja klimatskih promena na biodiverzitet (Ministarstvo zaštite životne sredine)	od 100.000 EUR do 1.000.000 EUR	Budžet Internacionalni fondovi (Fond adaptacije, GCF, GEF) Međunarodni projekti

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Радне верзије компоненти NDC документа за ублажавање климатских промена и прилагођавање на измењене климатске услове су јавно доступне:

www.klimatskepromene.rs

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ХВАЛА НА ПАЖЊИ

Драгана Радловић

dragana.radulovic@ekologija.gov.rs

Ана Репач

ana.repac@ekologija.gov.rs

Одељење за климатске промене